

TISKOVÁ ZPRÁVA

Josef Mladějovský: Maratova jízda

Kurátor: Petr Vaňous

Termín výstavy: 22. 4. – 5. 6. 2022

Vernisáž: 21. 4. 2022, 18 hodin

Místo konání: Galerie Vyšehrad (nad Libušinou lázní)

Josef Mladějovský (nar. 1986 ve Frýdku-Místku) absolvoval Střední uměleckou školu v Ostravě (2001 – 2005) a Fakultu umění Ostravské univerzity (Katedra Malby, doc. František Kowolowki, 2005 – 2010). V r. 2011 získal třetí místo v Ceně Kritiky pro mladou malbu s přesahy. Do kontextu současného umění zařadily autora výstavy a projekty jako Fundamenty & Sedimenty. Vzpoura hraček 2011 (GHMP, Praha, 2011), 4. ročník Ceny kritiky (Galerie kritiků, Praha, 2011), VI. Zlínský salon mladých (KGVU, Zlín, 2012), Metaplay (Bohemian Hall, New York City, 2014), Schránka pro ducha (Galerie moderního umění, Roudnice n. Labem, 2015), Slezský koncept (Galerie Půda, Český Těšín, 2016), Brno Art Open (Dům umění města Brna, 2017), Inner image (Arsenal Gallery, Bialystok, 2017), OstravART (Galerię Sztuki Współczesnej w Przemysłu, 2018) nebo Situace Silesia (Důl Michal, Ostrava, 2019). Naposledy samostatně vystavoval v Ostravě (Všechny včerejší bitvy [s Filipem Dvořákem], Galerie Dukla, 2021) a v Praze (Battistero di Marcel - barokní písy, Volesky & Gallery, 2021).

Maratova jízda

Josef Mladějovský vnímá vizuální tvorbu jako příležitost klást jiným způsobem polarizační otázky týkající se etiky a morálky. Ve své tvorbě dlouhodobě hravým způsobem prověřuje vizuální kódy, jazykové systémy a narativy spojené se zobrazováním a šířením nejjobecnějšího fenoménu lidské zkušenosti - pravdy. Rozkrývá vazby tezí (textové předobrazy, koncepty) na aplikované výtvarné formy, které vytvářejí typologické a topologické řady (dějiny umění). Táže se, co je, nebo co by mohlo být v umění „pravdivé“, a kudy tato „informace“ prochází. Ale také na to, jakou má tato „pravdivost“ platnost a trvanlivost v proměnách času. Jak se „pravda“ snáší s vývojovým konstruktem dějin a s konkrétními historickými situacemi a jejich zlomy. Neméně podnětný je pro autora vztah „pravdy“ a ideologie. Jejich vzájemný konflikt nachází ve zrychleném čase negací, které přinesly umělecké avantgardy počátku 20. století, zvláště pak sovětský konstruktivismus. Dříve autor zkoumal jejich „smysl pro konstruování“ - konstruktivitu - laboratorně oprostěnou od patosu revolučních ideí. Pracoval s ikonickou vrstvou avantgardní estetiky zbavené vazby na ideologii sociálního experimentu, ale prohloubené skrze experimenty v nových materiálech (např. molitan). Právě tato materiálově redefinovaná „apropriace“ sehrála důležitou roli v dalším autorově uměleckém vývoji. V současné tvorbě Mladějovský pokročil právě tímto směrem. Ústřední základnou aktuální Mladějovského práce se stalo používání archaické techniky scagliola. Imitace mramoru (štukmramor), nebo také štuková dekorativní malba, je technikou 17. století. Ona se stává aktualizovaným výrazovým médiem, prostřednictvím kterého lze přemazat a rozklížit linearitu uměleckého vývoje a zasahovat do běhu věcí jiným, selektivním a intuitivním způsobem. Sám řemeslný postup se stává vymezeným „technologickým pohledem“, který klade překážky v zobrazování toho, co je současné. Tím také rozrušuje představu „pravdivosti“ dneška, neboť nabízí alternativu zobrazování, které není založeno na dokonalosti digitální přepisu, nýbrž na technologické zručnosti a výrazové poctivosti.

Výstava Maratova jízda představuje výběr z několika námětově samostatných souborů Mladějovského prací, které propojuje technika štukmramoru. Jsou to autička, jako symbol sběratelství, které na základě slavné retro-série Matchbox nově aktualizují tento fenomén. Autor rozkrývá podstatu sběratelství jako

„hledání si referenčního rámce, názoru, osobní pravdy“, ale vnímá ji i v závažnějším, byť ironizujícím kontextu, jako rustikalizující aluzi na kolekce relikvií a ostatků svatých spojených v minulosti s vírou. „Ikoničnost se promítla i do zpracování okrajů obrazů ve formě jakési svatozáře. Někdy jsem záměrně okraje obrazů opatřil svítivou barvou, která na bílé stěně vrhá barevné světlo. Tak vznikla reálná svatozář díla“, komentuje díla autor. V pohybu jsou také „stavby“ na kolečkách. Důraz na přemísťování odkazuje k migraci a exulantskému založenému na náboženských svárech a konfliktech charakterizující neklidnou barokní dobu.

K tematizaci tohoto jevu ale autor sahá do výrazového rejstříku italské renesance a neváhá použít i současný motiv u-rampy jako symbolu pro „dialektiku pravdy“ sevřené a oscilující mezi dvěma nakloněnými rovinami. Vazba na Itálii prostřednictvím použité techniky (scagliola) a renesančního tvarosloví má ještě třetí referenční rovinu spojenou s manifestací rychlosti a s automobilismem, a tou je italský futurismus. Výsledkem je obrazový celek, námětově disparátní, vykazující dadaistické konotace. Také soubor křtitelnic v sobě propojuje relaci vztahu mezi mramorovými baptisterii od Nicolace Pissana a Duchampovým pisoárem. Za tímto spojením však nehledejme blasfemickou perzifláž, nýbrž poukaz na postup civilizační laicizace a materializace lidského vědomí, v němž se symbol barokní mušle přirozeně přerouje v asociaci mužského pisoáru, který je nakonec zpětně zcizen svému účelu jako ikonické dílo dadaismu.

A konečně Marat. Maratova jízda a Tatlinova babylonská věž nesou klíčové narativy výstavy. Oba referují o tématu revoluce. Její historicky doložitelný, opakující se „hrůzný obsah“ je přetvarován do absurdní grotesknosti. Marat, místo aby spočíval mrtvý ve vaně, projíždí se nazdařbůh v bugině, drží v ruce husí brk a před sebou má nepopsaný list. Vystupuje tu jako jakýsi Elvis permanentní revoluce neustále se vracející ve svém růžovém Cadillaku, aby potěšil a rozehřál své fanoušky líbeznou sentimentální písní. Neméně absurdní „revoluční romantismus“ vykazuje konstrukce Tatlinovy věže (věž 3. Internacionály), kterou Mladějovský podomácku smontoval z malevičovských barevných obrazových komponentů. Je to prototyp formulovaný jako koláž z toho, co si o sovětské progresivní avantgardě dnes vybavíme. Jako neúplné slovníkové heslo, které zredukovalo složitou a v mnohém brutální historickou situaci na přehledný estetický jev. Avantgardní estetika dnes, zdá se, působí jako filtr, který nepropouští syrový obraz celé tehdejší skutečnosti. Přitom jsou právě v ní skryty porodní bolesti nové epochy, jejíž plody žijeme a rozvíjíme dodnes.

Petr Vaňous

Maratova jízda, scagliola, 64 x 86 cm, 2021

Wild cat, scagliola, 30 x 21 cm, 2019

Kontakt pro média:
Národní kulturní památka Vyšehrad
MgA. Bohdana Kolenová
T.: +420 606 937 057
e-mail: kolenova@praha-vysehrad.cz